

Edukacja obywatelska w szkołach średnich – jakie treści znajdą się w programie?

Kategoria: Edukacja, Kultura i Sport

Opublikowano: czwartek, 28, sierpień 2025 14:47

Alicja Cisowska

Odśłony: 1430

---

1 września 2025 roku w polskich szkołach ponadpodstawowych pojawi się nowy przedmiot. Edukacja obywatelska zastąpi historię i teraźniejszość i ma uczyć młodych ludzi świadomego i odpowiedzialnego zaangażowania obywatelskiego. Wyróżnikiem nowego przedmiotu będzie praktyczne podejście do nauczania. Uczniowie – poza udziałem w lekcjach – będą także realizować działania obywatelskie oraz edukacyjne projekty badawcze lub społeczne.

Przedmiot edukacja obywatelska będzie realizowany w szkołach ponadpodstawowych od roku szkolnego 2025/2026 na mocy rozporządzenia ministra edukacji z 6 marca 2025 roku. Pojawi się nie tylko w liceach ogólnokształcących i technikach, ale również m.in. w liceach ogólnokształcących dla dorosłych czy też branżowych szkołach I stopnia. Nad stworzeniem podstawy programowej pracował zespół ekspertów i praktyków pod przewodnictwem Jędrzeja Witkowskiego, prezesa Centrum Edukacji Obywatelskiej.

– Edukacja obywatelska ma przygotować młodych ludzi do świadomego i odpowiedzialnego zaangażowania obywatelskiego. Aby angażować się jako świadomi obywatele, potrzebują oni po pierwsze wiedzy, która pozwoli im zrozumieć otaczający ich świat społeczny. Potrzebują też kompetencji, które pozwalają im w tym świecie działać, oraz doświadczenia obywatelskiej sprawczości, czyli przekonania, że warto brać odpowiedzialność w swoje ręce – mówi Jędrzej Witkowski.

Najważniejszym wyróżnikiem edukacji obywatelskiej ma być praktyczne podejście do nauczania. Dlatego obok tradycyjnego nabywania wiedzy i umiejętności, opisanych w wymaganiach szczegółowych, drugim równoważnym filarem nowego przedmiotu będą działania obywatelskie.

– To jest działanie indywidualne, w którym na przykład angażujemy się w organizowanie jakichś wydarzeń rocznicowych albo piszemy petycje w ważnej dla nas sprawie, robimy jakąś sondę, dzielimy się opinią w szkolnych lub lokalnych mediach społecznościowych na ważny dla nas temat, ale także chociażby kandydujemy w wyborach na przedstawiciela samorządu uczniowskiego. Chodzi nam o to, żeby młodzi ludzie doświadczyli działania sprawczego, działania w sferze obywatelskiej, i chcielibyśmy, żeby to doświadczenie dotyczyło nie tylko najbardziej aktywnych, najbardziej chętnych liderów i liderów, ale żeby na podstawowym poziomie posiadał je każdy uczeń i każda uczennica, bo nie możemy mówić o sprawczości, jeśli tej sprawczości się nie doświadcza – wyjaśnia prezes Centrum Edukacji Obywatelskiej.

Wśród metod aktywizujących uczniów powinien się znajdować projekt edukacyjny, np. o charakterze badawczym lub społecznym. Rekomenduje się realizację jednego grupowego projektu uczniowskiego związanego z tematyką przedmiotu. Powinien on mieć ustalony cel, harmonogram, plan działania z podziałem zadań. Jego zakończeniem powinna być prezentacja rezultatów.

– Mogą to być projekty społeczne, w których rozwiązujemy problem dotyczący klasy, szkoły, być może społeczności lokalnej, osiedla czy wsi – tłumaczy Jędrzej Witkowski.

Przedmiot edukacja obywatelska będzie realizowany w wymiarze dwóch godzin tygodniowo w klasie II i jednej godziny tygodniowo w klasie III liceum ogólnokształcącego, w klasach II–IV technikum w wymiarze jednej godziny tygodniowo w każdej klasie czy też w klasach II i III liceum ogólnokształcącego dla dorosłych prowadzącego zajęcia w formie stacjonarnej w wymiarze jednej godziny tygodniowo.

– Jako autorki i autorzy podstawy życzylibyśmy sobie, żeby tych godzin było więcej. Ale tak napisaliśmy podstawę, żeby ona dawała także czas na praktyczne elementy. Dlatego też o ponad połowę

Edukacja obywatelska w szkołach średnich – jakie treści znajdą się w programie?

Kategoria: Edukacja, Kultura i Sport

Opublikowano: czwartek, 28, sierpień 2025 14:47

Alicja Cisowska

Odsłony: 1430

---

zmniejszyliśmy liczbę wymagań szczegółowych, które są do zrealizowania. Te kompetencje na pewno byłyby pełniej i głębiej rozwijane, gdyby tego czasu było więcej, ale także w tym czasie można przeprowadzić bardzo wartościowe procesy uczenia się, w tym przez praktykę i działanie – uważa prezes CEO.

Edukacja obywatelska, tak jak inne przedmioty, będzie oceniana na koniec półrocza i roku szkolnego. Nauczyciele będą wystawiać ocenę w skali od 1 do 6.

– Pozostałe rozwiązania w zakresie oceniania są oczywiście w polu autonomii szkół i zależą od wewnętrznych systemów oceniania. My zachęcamy, ale to jest miękka rekomendacja, żeby w ocenianiu uwzględnić także aspekty praktyczne, czyli działania obywatelskie i projekty edukacyjne. Wiemy oczywiście, że najlepszą formą ich oceniania jest ocenienie kształtujące, czyli informacja zwrotna, jakieś formy checklist, ale też informacja koleżeńska, samoocena. Natomiast to jest oczywiście pole dowolności nauczyciela – zastrzega ekspert. – W przewodniku dydaktycznym, który na zlecenie ministerstwa przygotowaliśmy jako zespół autorek i autorów podstawy, szczegółowo podpowiadamy nauczycielom, z jakich form można skorzystać. Także piszemy o tzw. portfolio edukacyjnym, portfolio obywatelskim, które może być szansą dokonania oceny w prostszy dla nauczyciela sposób.

Jak podkreśla, głosy wśród nauczycieli dotyczące podstawy programowej edukacji obywatelskiej są jednak podzielone.

– Docierają do nas dwa rodzaje głosów. Pierwsza grupa to są głosy nauczycieli zadowolonych, którzy mówią, że już podobne działania prowadzili. Cieszą się, że one wchodzi do głównego nurtu edukacji, bo do tej pory były dodatkowymi aktywnościami, które trzeba było realizować po godzinach – mówi Jędrzej Witkowski. – Druga grupa nauczycieli natomiast sceptycznie podchodzi do aspektów praktycznych, czyli działania obywatelskich projektów. Obawiają się, że będą one generować dużą ilość dodatkowej pracy. W Centrum Edukacji Obywatelskiej pracujemy teraz nad materiałami i wsparciem dla nauczycieli. Tworzymy narzędzia, które pozwalają ułatwić nauczycielom pracę z uczniami nad działaniami obywatelskimi i projektami, żeby nie była ona tak bardzo obciążająca.

Jak wskazuje, podobny feedback spływa z gmin i instytucji, które będą zaangażowane od drugiej strony w projekt edukacji obywatelskiej.

– Wśród 2,5 tys. gmin są zapewne takie, które nie są otwarte, ale są też takie, które tę otwartość mają bardzo dużą. Jest to cały czas wyzwaniem. Będziemy się uczyli mądrze ten przedmiot prowadzić. Musimy także odrobić lekcję, jeśli chodzi o tłumaczenie organizacjom społecznym czy takim inicjatywom jak OSP, PCK, PTTK, lokalnym domom kultury, urzędnikom z urzędów gminy, że jak przychodzą do nich uczniowie w ramach tego przedmiotu, to warto potraktować ich jak obywateli. Pamiętajmy cały czas, że młodzi ludzie nawet przed 18. rokiem życia, choć nie mogą głosować, to są obywatelami i powinni się cieszyć szacunkiem i podmiotowością w traktowaniu przez urzędy publiczne – uważa prezes Centrum Edukacji Obywatelskiej. – Dużo jest przed nami pracy, ale trzeba kiedyś zacząć ją wykonywać i to jest ten moment.

Źródło: Newseria